

Kontrollgevinster og kontrollskader

Begrunnelser for fengsel (Mathiesen):

- Rehabilitering
- Allmennprevensjon
- Uskadeliggjøring (inkapasitering)
 - kollektiv
 - selektiv
- Rettferdighet

Fengslets ikke- offisielle funksjoner (Mathiesen):

- Renovasjonsfunksjonen
- Avmektiggjøringsfunksjonen
- Den avledende funksjonen

Tradisjonelle lovbrytere:

Hvitsnippforbrytere:

Jane Dullum i 2007:

- "Tvangspasientene er en svært sårbar og fattig gruppe. De står betydelig svakere stilt enn befolkningen for øvrig, og også svakere enn de øvrige (frivillig innlagte) institusjonspasientene. De stiller svakt med hensyn til bolig, utdanning og sosial situasjon for øvrig. Tvangsbruk ser dermed ut til å henge sammen med fattigdom."

Sosial kontroll:

- Nødvendig for at samfunnet skal fungere
- Kan ha skadelige konsekvenser

Dikteren Tor Jonsson oppfant
begrepet ”bygdedyret”.

Tor Jonsson

Bygdedyret lever i Oslo, sier Hadia Tajik

Kontrollgevinster ved å kriminalisere narkotiske stoffer:

- Hindrer antakelig en del fra å starte med stoff bruk
- Hindrer antakelig at flere skadelige stoffer blir akseptert som en del av kulturen (som alkohol)

Plata:

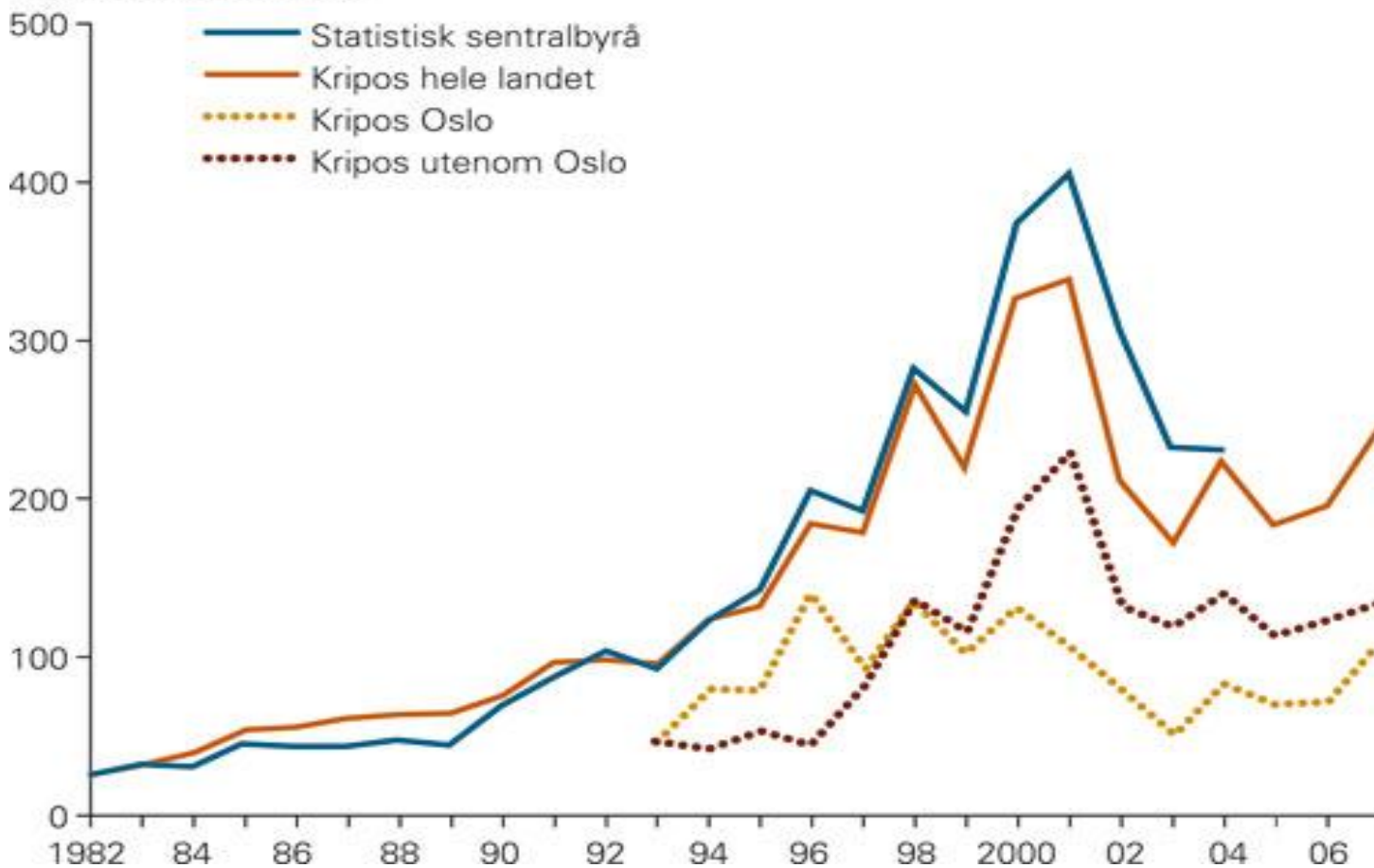

Overdose:

Overdosedødsfall:

Antall overdosedødsfall

Kontrollskader ved nåværende bruk av strafferett mot narkotika:

- Brutal behandling og utstøting av mennesker med helseproblem
- Økte fangetall: 42% av alle straffereaksjoner gis mot narkotikalovbrudd, 1/3 av de som sitter i fengsel har narkotika som hovedlovbrudd
- Høye overdosetall
- Økt vinningskriminalitet

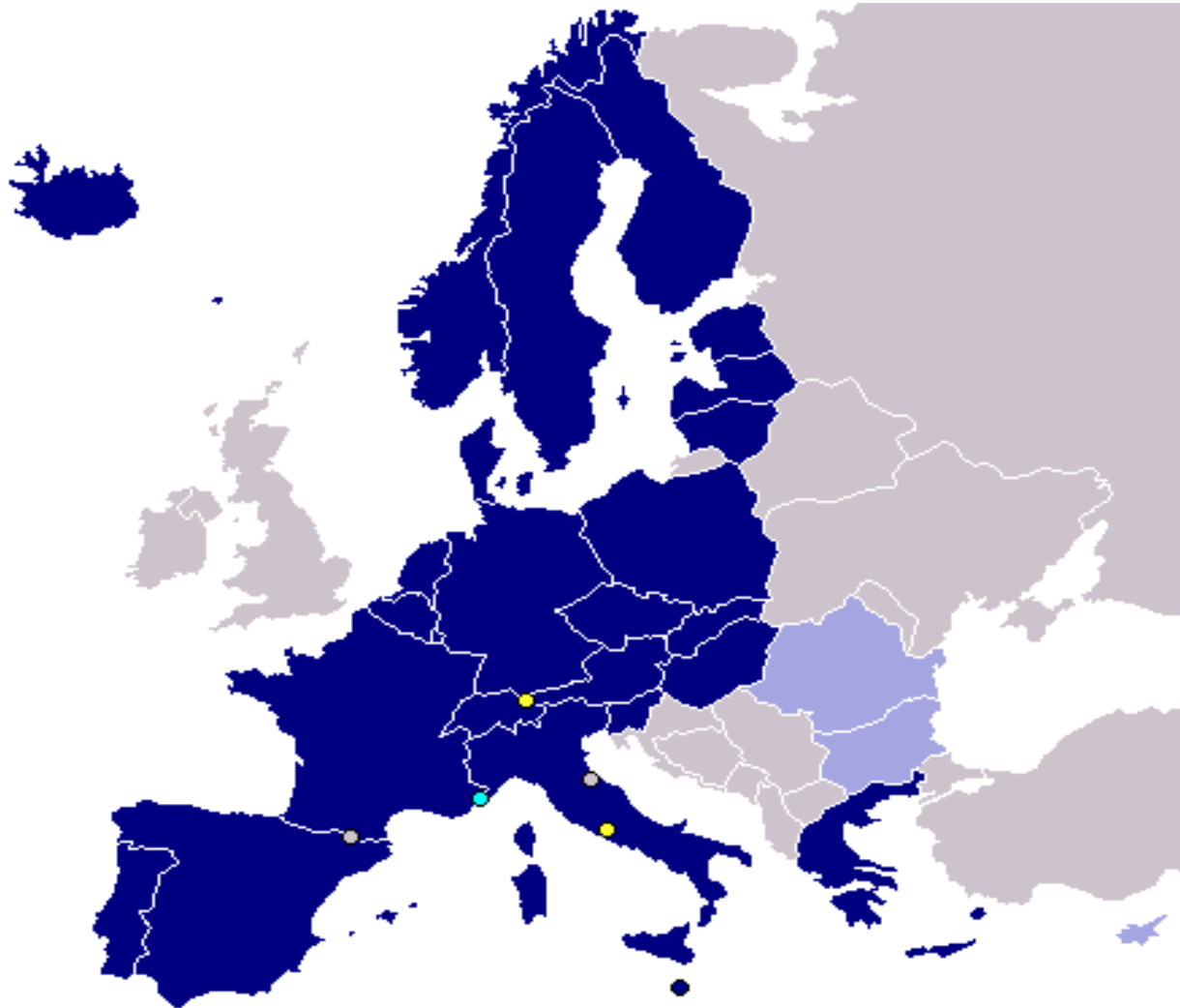
Prisonisering - kontrollskade ved bruk av fengsel:

- "Kulturell" prisonisering - fangen tilpasses til en kriminell delkultur i fengslet
- Materiell prisonisering – forverring av materiell situasjon som følge av fengselsopphold

Globalisering:

- "The growing interconnectedness of states and societies" and "the progressive enmeshment of human communities with another."
- Staters og samfunns voksende forbundethet" og "menneskesamfunns stadig økende innvevdhet i hverandre."

Schengen-samarbeidet:

Schengen-samarbeidet

- Avskaffelse av personkontroll ved indre grenser
- Identitetskontroll av alle som passerer ytre grenser inn i Schengen
- Felles visumpolitikk
- Felles asylpolitikk
- SIS- elektroniske dataregistre for utveksling av informasjon mellom myndigheter i medlemslandene
- Eurodac – database med fingeravtrykk av alle registrerte asylsøkere i Schengen-området

Patriot Act signeres av president Bush

Økt mobilitet og økt kontroll:

- Økt mobilitet også av mennesker mange stater ikke vil ha innenfor sine grenser – kriminelle, uønskete immigranter og flyktninger
- I den økte mobilitetens kjølvann følger også forsøk på å stanse de uøsketes mobilitet

Katja Franko Aas:

- Kanskje kriminologiens oppgave er å se på "undersida" av denne mobiliteten: på globale immobiliseringsstrategier, slik som grensekontroll, fengsler og interneringsleirer

Båtflyktninger:

Båtflyktning på stranda:

Immigranter arresteres av spansk politi

Kontrollskader av strengere innvandringslover og grensekontroll:

- Kriminalisering av streben etter et bedre liv
- Menneskesyn – imigranter og flyktninger defineres som "de andre"
- Død for mange mennesker
- Standarder for hvordan mennesker kan behandles synker.

Trandum interneringsleir for asylsøkere som skal sendes ut:

Ungdomskriminalitet:

- Mange unge begår lovbrudd
- De unges lovbrudd er ikke jevnt fordelt
- For de fleste er det bare en episode

Hvordan svare på ungdomskriminalitet?

- Med strafferett?
- Med ”situasjonell forebygging”?
- Med lokale løsninger?
- Med sivile løsninger?
- Ikke gjøre noe i det hele tatt?

Politiforskeren Reiner, sitert av Liv Finstad:

- ”Kriminalitet skyldes grunnleggende samfunnskrefter som i hovedsak ikke lar seg påvirke av ulike politimetoder.”

Per Stangeland:

- Ungdomskriminaliteten lar seg ikke påvirke i særlig grad, verken av strafferettslige eller sosialpolitiske tiltak. Ungdomskriminaliteten er et symptom på hvordan vi har innrettet vår skole, vårt arbeidsliv, familieliv og byliv. Det er umulig å endre ungdommens situasjon uten å røre ved livsformen til de voksne. Derfor er det ikke et spørsmål om hensiktsmessighet, men i "bunn og grunn et moralsk spørsmål" om samfunnet skal reagere på ungdomskriminaliteten med straff eller med andre typer tiltak.

Kriminalpolitikk kan ses fra to perspektiver

- Som et spørsmål om effektivitet - hvilke midler er effektive for å nå visse mål?
- Som et spørsmål om verdier: Hva er det akseptabelt å gjøre med mennesker?

Fysisk avstraffelse av barn: I overensstemmelse med verdisyn før, men ikke nå

Dødsstraff: OK ut fra tidligere verdisyn, men ikke nå

Gapestokk: OK fra verdisyn før,
men ikke nå

Barn i fengsel – i tråd med vårt verdisyn?

